

Қазақстан Республикасының Мәдениет және ақпарат министрлігі
РМҚК «Александр Селезнев атындағы Алматы хореографиялық училищесі»

Бекітемін
Директордың оқу ісі жөніндегі орынбасары
Т.Ж. Карменова
2025 ж.

**Пәннің оқу жұмыс бағдарламасы
Музыкалық сауаттылық»**

Мамандық: 02150700 – Хореографиялық өнер
Біліктілігі: 4S02150701 «Балет әртісі»
Білім беру түрі: бастауыш, орта білім беру негізінде күндізгі
Барлық сағат саны: 34 сағат
Құрастырушы: С.А. Садыкова А.А.
«Жалпы кәсіптік пәндері» бөлімінің отырысында қарастырылды және ұсынылды
Хаттама № 1 «29» тамыз 2025 ж.
Бөлім басшысы: Г.К. Айнегова

Оқу-әдістемелік кеңестің отырысында қаралды және мақұлданды
Хаттама № 1 «29» тамыз 2025 ж.

Директордың ОӘБ жөніндегі орынбасары Ш.Т. Унгарбаева

Түсіндірме жазба

Пәннің сипаттамасы: бұл пән жалпы кәсіптік пәндер цикліне енгізілген және білім алушылар осы пәнді оқудың 1 жылында өтуге арналған. Пәннің рөлі, оның басқа оқу пәндері арасындағы орны шығармашылық, эстетикалық және рухани дамыған тұлғаны қалыптастыратын маңызды оқу-тәрбиелік міндеттермен анықталады, мұндағы пәннің негізгі мақсаты: музыкалық сауаттылыққа үйрету; фортепианода ойнау дағдыларын іс жүзінде қолдану үшін теориялық меңгеру; музыкалық теориялық білімді меңгеру әуендік интонацияны, ырғақты естуді, перспективаны, қиялды ойлауды, шығармашылық қиялды, шығарманы тұтас көру мен естуді, кәсіби мақсатқа жетудегі табандылықты, эстетикалық талғамды, стильді дамытады және жетілдіретіндіктен, өз бетінше ойлау және талдау қабілеттерін қалыптастыру. .

Қалыптасқан құзыреттер: музыкалық сөйлеу элементтерін, теориялық материалды білу, есту талдауын, сольфеджиодағы дамыту, интонациялық жаттығуларды айта білу; музыкалық аспапта орындау және би элементтерін орындау кезіндегі музыкалық және мәнерлілік бойынша одан әрі жұмыста қолдану; білім алушылардың музыкалық қабылдауы мен ойлауының даму логикасын құрайтын музыка заңдылықтары туралы түсініктерін, музыкалық шығармаларды жанрлық-стильдік және есту талдауын дамыту; метритмдік белгілер туралы түсінікке ие болу; музыкалық мысалдарды тыңдау кезінде хореографиялық образды құра білу, шығарманың әртүрлі бөліктерінің көңіл-күйінің өзгеруін анықтайтын темпо-ритмикалық белгілеулерді, экспрессивтілік құралдарын білу тәжірибесін ескеру.

Пререквизиттер: негізгі орта білім, музыка пәні, жанрлар, өнер түрлері ретіндегі негізгі білім; музыкалық дыбыстарды, ырғақты фигураларды, қарқынды ажырата алады; логикалық, абстрактілі және шығармашылық ойлауға ие.

Постреквизиттер: музыкалық-есту, метрикалық және ритмикалық дәлдікті дамыту; би тәрізді көру және есту қабілетін байыту; музыкалық-мәтіндік материалмен өз бетінше жұмыс істей алады, шығармашылық би элементтерін орындау кезінде қалыптасқан ырғақтық біркелкілігін дамытады, музыкалық және мәнерлі музыкалық құралдардың әсер ету принциптерін біледі, музыкалық білімдерін пайдалана алады.

Қажетті оқу құралдары, құрал-жабдықтар: фортепиано, такта, музыкалық кітап, оқу әдебиеті, интернет ресурстары

Мұғалімдермен байланыс ақпараты:

Садыкова Асыл Алпысбековна

Тел.: 8 7769690868

Эл.почта: asyaasyl @maill.ru

Жарты жылдық бойынша сағаттарды бөлу

<i>Тәртіп</i> «Музыкалық сауаттылық»	Жалпы сағаттар	соның ішінде									
		1 жыл оқу		2 жыл оқу		3 жыл оқу		4 жыл оқу		5 жыл оқу	
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>7</i>	<i>8</i>	<i>9</i>	<i>10</i>	<i>11</i>	<i>12</i>
Музыкалық сауаттылық		17	17								
Пән бойынша оқытудың жалпы саны	34	17	17								

Оқу жұмыс жоспарының мазмұны

№	Бағдарламаның мазмұны (бөлімдер, тақырыптар)	Барлы ғы сағат	Соның ішінде			Білім алушының өзіндік жұмысы	Білім алушының оқытушымен өзіндік жұмысы	Түр сыныптар
			теориялық	зертханалық және практикалық	жеке			
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>			<i>7</i>
1	Тақырып 1.1: Музыкалық сауаттылыққа кіріспе. Музыка деген не және оның хореографиядағы маңызы. Музыканың негізгі элементтері: дыбыс, ырғақ, әуен, гармония. Музыкалық аспаптардың түрлері және олардың музыкалық шығармалардағы рөлі.		2					біріктірілген

2	Тақырып 1.2: Ноталар және ноталық жазба. Нота ұғымы, ноталық стан, кілттер (скрипка және бас). Ноталардың және паузалардың ұзақтығы (бүтін, жарты, ширек және т.б.). Ноталық жазумен танысу және музыкалық фразаларды жазу.		2					лекция
3	Тақырып 1.3: Ұзақтық және паузалар. Негізгі ұзақтықтар: он алтыншы, сегізінші, ширек, жарты, бүтін. Пауза және оның белгілері. Қарапайым өлшемдер. Метр ұғымы және оның музыкадағы маңызы.		2					біріктірілген
4	Тақырып 1.4: Қарапайым өлшемдер және дирижерлік ету. Қарапайым өлшемдер: 2/4, 3/4, 4/4. Такт, затакт. Дирижерлеудің негіздері. Музыкалық шығармалардан үзінділер (Бетховен, менуэт, гавот).		2					практикалық
5	Тақырып 1.5: Музыкалық ырғақ. Қарапайым және күрделі ырғақ формалары. Пунктирлік ырғақ, синкопа. Би ырғақтары және олардың хореографиядағы қолданылуы. Практикалық жаттығулар, шығармалардан үзінділерді талдау.		2					біріктірілген
6	Тақырып 1.6: Әуен. Әуеннің құрылымы: дыбыстар, интервалдар. Қарапайым әуендерді орындау жаттығулары. Әуенді естіп талдау және оны қайталап орындау.		2					біріктірілген
7	Тақырып 1.7: Лад және тоналдық. Лад және тоналдық ұғымдары. Альтерация белгілері (диез, бемоль, бекар). Мажор мен минордың құрылысы, олардың түрлері (натуралды, гармониялық, мелодиялық). Практикалық жаттығулар: 3 белгіге дейін лад құру.		2					біріктірілген
8	Тақырып 1.8: Ладтың негізгі сатылары. Тоника (I), субдоминанта (IV), доминанта (V). Тұрақты және тұрақсыз сатылар, тяготение ұғымы. Тапсырма: сатыларды пернетақтада табу және талдау.		2					біріктірілген
9	Тақырып 1.9: Қарапайым интервалдар. Интервалдар ұғымы: прима, секунда, терция және т.б. Мажор мен минордағы интервалдардың құрылымы (3 белгіге дейін). Практикалық жаттығу: интервалдар құрастыру және орындау		2					біріктірілген
10	Тақырып 1.10: Аккордтар. Аккорд ұғымы. Үш дыбыстық аккордтар: түрлері және құрылысы. Мажор мен минордың негізгі		2					біріктірілген

**Білімді бақылау және бағалау.
Бағалау белгілері.
«Музыкалық сауаттылық» пән бойынша аралық аттестацияға қойылатын талаптар**

Жалпы кәсіптік пәндер бойынша аралық аттестаттауға қойылатын талаптар мен бағалау критерийлері «Хореографиялық өнер» мамандығы «Балет әртісі» бойынша техникалық және кәсіптік білім берудің Типтік оқу бағдарламаларының талаптары мен әдістемелік ұсыныстарына сәйкес құрастырылған.

Білім сапасын бақылау оқу бағдарламасына сәйкес жүзеге асырылады. Аралық аттестацияның жоспарын оқытушы зерттелетін материалдың күрделенуіне сәйкес құрастырады. Күнделікті және қорытынды бақылау (бақылау сабақтары) әр тоқсанның соңында (кестеге сәйкес) өткізіледі. Білімалушылар оқу жылындағы барлық аяқталған курс тақырыптары бойынша оқытушының сұрақтарына жауап беруі қажет.

Пән бойынша білімді тексеру кезінде бағдарлама бойынша сапалы білім ескеріледі. Оқу жылы ішінде оқытушының қалауы бойынша шыңдау үшін шығармашылық жұмыстар жүргізілуі мүмкін. Әр тақырып бойынша музыка тыңдау, талдау, практикалық жаттығулар жүргізу қажет. Мұғалім оқушылардың назарын бейнелеу құралдарына, шығармалардың бейнелі мазмұнына, музыкалық формасы мен стиліне аударады. Бақылау қорытындылары кезінде музыкалық сауаттылық бойынша сұрақтарға жауаптардың толықтығы мен нақтылығы, жауапты дұрыс және логикалық тұрғыда құрастыра білу, сольфеджио үлгісін айту, ырғақты мысалды шерту ескеріледі; музыкалық үзіндіге талдау жасау, фактілерді, оқиғаларды, өмірбаяндық материалды және музыкалық шығармаларды білу. Саралап бағалау нәтижелері Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігінің 05.06.2021 жылғы № 207 бұйрығына сәйкес білім алушылардың жетістіктерін бағалаудың балдық-әріптік жүйесі бойынша жүргізіледі.

Әріптік баға	Ұпайлардың сандық эквиваленті	Пайыз	Дәстүрлі бағалау
A	4,0	95-100	Үздік
A-	3,67	90-94	
B+	3,33	85-89	Жақсы
B	3,0	80-84	
B-	2,67	75-79	
C+	2,33	70-74	
C	2,0	65-69	қанағаттанарлық
C-	1,67	60-64	

D+	1,33	55-59	
D	1,0	50-54	
F	0	0-49	
			қанағаттанарлықсыз

«5» бағасына қойылатын талаптар – 90-100%, егер білімалушы мыналарды көрсетсе:

Музыкалық материалды білу, барлық тест сұрақтарына жауап беру, пән бойынша үлгерімі жоғары.

Тақырыптарды толық ашу. ұғымдарды, практикалық тапсырмаларды уақытылы тапсыру.

3. Сольфеджио ретінде орындау, ырғақты, мәнерлі сапалы орындау;

4. Музыкалық терминологияны білу;

Білімалушылардың өзіндік жұмысына арналған тапсырмаларды орындау.

«4» бағасына қойылатын талаптар -70 -89%, егер білімалушылардың мыналарды көрсетсе:

1.Тақырыптарды толық ашпау, үй тапсырмасын уақытылы тапсыру;

2. Сольфеджио ретінде әуенді, ырғақты, мәнерлі, кейбір қателіктерге жол беріп, сапалы орындау;

3.Ауызша жауап беру кезіндегі кішігірім қателер;

4. Тест тапсырмаларында, талдауда, сынып тапсырмаларында аздаған қателер мен дәлсіздіктер, ырғақты мысалдарды орындауда қателіктер болды.

. Білімалушылардың өзіндік жұмысына берілген тапсырмаларды болмашы қателермен орындау.

«3» бағасына қойылатын талаптар -50-69%, егер білімалушы мыналарды көрсетсе:

1.Жауап беру кезінде тақырыптардың қанағаттанарлық қамтылуы, үй тапсырмасын уақтылы бермеу, сабаққа жиі келмеу;

2. Сольфеджио ретінде әуен, ырғағын, мәнерін сапасыз орындалуы, елеулі қателер;

3. Ауызша жауап беру кезіндегі қателер;

4. Викторинада, талдауда, сынып тапсырмаларында аздаған қателер мен дәлсіздіктер, ырғақты мысалдарды орындауда қателіктер болды;

Білімалушының өзіндік жұмысына берілген тапсырмаларды елеулі қателіктермен орындау.

«2» 0-49% деген баға қойылады, егер студент:

1. Курс бағдарламасы бойынша оқу материалын меңгермеген.

2. Қорытынды немесе жалпылама жасамайды.

3. Маңызды бөлігін білмейді немесе түсінбейді және оқытылатын пәнді әлсіз түсінеді.

4. Жауап бергенде (сұраққа) ол мұғалімнің көмегімен де түзете алмайтын бірнеше өрескел қателіктер жібереді.

Білімалушылардың қалыптасқан деңгейі	Орта деңгейлі білімалушы	Жоғары деңгейлі оқушы
Нотаны білу, тапсырмаларды дұрыс орындау, 3 кілт белгіге дейін үндестіліктерде фронтальды сауалнамаға жауап беру	5 кілт белгіге дейінгі үндестіліктерде аралықтарды білу және тәуелсіз құрастыру	5 кілт белгіге дейін үндестіліктерде аралық және толық үшдыбыстардық түйістірулерді пайдаланып тапсырмаларды өз бетінше орындау
Негізгі музыкалық терминологияны білу, дирижерлық және 3 белгіге дейін үндестіліктерде ән айту	5 бегіге дейін үндестіліктерде әуезді бағыттарын, дирижерлық және ән салудың қарапайым түрлерін білу.	Период және қарапайым 2 бөлімді форманы ажырата білу, дирижерлық және ән айту

Білімалушылардың өзіндік жұмысы (БӨЖ)

Білімалушының өзіндік жұмысы – білімалушы өз бетімен дайындалуына бағытталған сыныптан тыс жұмыс. БӨЖ-ның маңызды міндеттерінің бірі – білімалушылардың өз бетінше білім алу, дағдыларын дамыту және алған дағдыларын, білімдерін және болашақ іс-әрекетте сәтті қолдану үшін өз бетінше шығармашылық жұмыс жүргізу, қабілетін дамыту. Білімалушының оқытушымен өзіндік жұмысы өтілген материалды бекіту бойынша кеңес беруді қамтиды.

БӨЖ-ның маңызды міндеттерінің бірі – білімалушының бойында игерілген дағдылар болашақ іс-әрекетінде қолдану мақсатында қызметінде пайдаға асу.

Білімалушылардың оқытушымен өзіндік жұмысы өтілген материалды бекіту, фортепиано жаттығуларын ойнау техникасын дамыту, әдістеменің негізін қалау бойынша мұғаліммен кеңесуді қамтиды.

БӨЖ бөлімдерден тұратын оқу процесінің бөлігі болып табылады:

Білімалушының тікелей сабақтағы өзіндік жұмысы;

2. Сабақта алған тапсырмаларды орындау бойынша білімалушының үй тапсырмасы.

3. Қашықтан оқыту технологияларын пайдалана отырып, өзіндік жұмыс. Оқушы сұрақ қоя алады.

Сабақтың түрлері: материалды жазып алу, интернет-ақпараттық базамен жұмыс жасау (әр тапсырма тақырыбына сілтемелер қоса беріледі), ұғымдар туралы жазу, мұғалімге электронды пошта арқылы жіберу. Музыканы тыңдау және бейнеконцерттерді, опералық спектакльдерді, симфониялық концерттерді көру – бұл да оқу процесіне енгізілген, материалды меңгеруге арналған оқу-әдістемелік кешенге, интернет кеңістігінде ойлау қабілетін дамытуға жақсы ынталандыру болып табылады. , Білуге құштарлық, ой-өрісін кеңейту, шығармашылық белсенділік, қосымша оқушының музыкалық кеңістікте жылдам шарлауына мүмкіндік береді.

«Музыкалық сауаттылық» курсына білімалушылардың өзіндік жұмысы алғашқы сабақтардан бастап білімалушыларға пәнді оқу кезінде оқытушының әртүрлі тапсырмаларын орындау тапсырылады: нота жазуының жеке элементтерін, дирижерлық, санау, ырғақтық сауаттылықты меңгеру, терминдердің атауларын табу. музыкалық сөздік және т.б., ал режимде қашықтықтан оқыту тапсырмаларды өз бетінше орындауға бағытталған.

Болашақта өз бетінше жұмыс істеу дағдыларын меңгерген сайын білімалушылар музыкалық шығармаларды (мультфильм түріндегі классикалық шығармалар) өз бетінше талдауға көшеді. Оқытушының білімалушылардың өзіндік жұмыс дағдыларын дамыту үдерісіне бағыт-бағдар беріп, басқаруына мүмкіндік беретін музыкалық материал қарапайым тапсырмаларды дайындау, сонымен қатар үзінді тыңдау және т.б.. Қашықтықтан оқыту режимінде пәнді өз бетінше оқуға арналған тапсырмалар кіреді. теориялық білімдерін дамытуға бағытталған тапсырмалар, сонымен қатар классикалық музыканы тыңдау, классикалық балет және опера репертуарын тамашалау, музыкалық үзінділерді айту арқылы есту қабілетін дамытуға жұмыс жасау, берілген шығармалардың формасын талдау, музыкалық терминологияны зерделеу, т.б. БӨЖ – білімалушылардың өзіндік жұмысы. БӨЖ-ның маңызды міндеттерінің бірі – алған дағдыларын болашақ іс-әрекетінде қолдану мақсатында үй тапсырмасын өз бетінше орындау қабілеті болашақ қызметіне пайда асу.

БӨЖ дағдыларын дамытуға ықпал ететін негізгі шарттарды анықтау;

-алған білімдерін сабақта жұмыста қолдану арқылы бекіту;

- үйде өз бетінше жұмыс жасау (соның ішінде электронды платформада тапсырмаларды орналастыру, сондай-ақ оларды интернет-ресурстар - электрондық пошта, whatsapp арқылы жіберу)

Мұғалімнің іс-әрекеті оқушының өзінің белсенділігін ынталандыруы маңызды. Егер оқушы шығармашылық енжар болса, мұғалімнің бірінші міндеті оның белсенділігін ояту. Білімалушы берілген тақырыппен жұмыс істеуде осы кезеңде қандай әдістерді қолдану керектігін нақты түсінуі керек.

Өзіндік жұмысқа арналған тапсырмалар бойынша ұсыныстар.

тен немесе App Store-ден фортепиано клавиатурасын жүктеп алыңыз (Mini Piano Lite)

- мұғалімнің тапсырмаларын орындау және бекіту;

- ұғымдарды білу;

- би шығармаларының ырғақтық негізін ажырату;

- шығарманың жанрын, формасын, бейнелі мазмұнын өз бетінше анықтау;

- өз бетінше көркемдік мәселені қою, ойлау және шешу;

- шығарманы өз бетінше талдап, бейне әңгіме түрінде көрсету;

- аккордтарды және олардың ретін білу, оларды алғашқы кіріспе шығарма сабақтарында қолдану;

- теориялық тапсырмаларды орындау

Білімалушының оқытушымен өзіндік жұмысы (БӨӨЖ)

Пән бойынша білімалушылардың оқытушымен өздік жұмысын жоспарлауда сыныптан тыс жұмыстардың барлық түрлері ескеріледі. Оқушылардың жетістігі көбінесе олардың өз бетінше үй тапсырмасын дұрыс ұйымдастыруына байланысты. Оқушылардың сабақтан тыс өнімді жұмысы мұғалімге сабақ уақытын тиімді пайдалануға мүмкіндік береді. Мұғалімнің жетекшілігімен оқушылардың сабақтан тыс жұмысы келесі іс-әрекет түрлерімен ұсынылуы мүмкін:

- үй тапсырмасын орындау;
- анықтамалықтармен жұмыс;
- концерттерге, опера және балет қойылымдарына бару;
- өтілген тақырып пен тыңдаған шығармалары бойынша шағын әңгіме, әңгіме құрастыру және айта білу;
- музыкаға арналған баяндау үзінділерін, өлеңдерді, суреттерді тандау;

Білімалушының мұғаліммен сабақтан тыс жұмысының маңызды құрамдас бөлігі музыкалық шығармаларды талдау үшін қосымша теориялық және тарихи мәліметтер алу мақсатында әртүрлі анықтамалық материалдармен (сөздіктер, анықтамалықтар, энциклопедиялар, интернет ресурстары және т.б.) жұмыс жасау болып табылады. Білімалушылардың шығармашылық іс-шараларға қатысуы және білім беру мекемесінің мәдени-ағарту іс-шаралары оқытушының жетекшілігімен білімалушылардың дербес қызметінің құрамдас бөлігі болып табылады.

Білімалушының оқытушымен өзіндік теориялық жұмысының тақырыптары:

№	тыңдау және талдау тапсырмалары	Бақылау түрі
1	Музыка әлемі. Шу және музыкалық дыбыстар	сауалнама
2	Ән жанры	сауалнама
3	Марш жанры	сауалнама
4	Би жанры	сауалнама
5	Түрлі музыкалық аспаптардың тембрлік бояуы.	сауалнама
6	Музыкалық үзінділердегі регистрлерді анықтау.	сауалнама
7	Түрлі аспаптардың дыбысын анықтау.	сауалнама
8	Мелодиялық бағыт Сыйпат.	сауалнама
9	Би ырғақтары	сауалнама
10	Тарантела. Сыйпат, әуен, ырғақ.	сауалнама
11	Полька. Сыйпат, әуен, ырғақ.	сауалнама
12	Менует. Сыйпат, әуен, ырғақ.	сауалнама
13	Чайковский «Жыл мезгілдері»	сауалнама

14	Плясовая. Сыйпат, әуен, ырғақ	сауалнама
15	Прима аралығы т.1	сауалнама
	Октава аралығы т..8.	сауалнама
16	Сүйемелдеу.Түрлері.	видео
17	Шығарма жасау дағды. «В траве сидел кузнечик», «Айналайын мама», «Айгөлек» әндерінің әуеніне аккордтарды табу.	видео
18	Шығарма жасау дағды. «Jingle Bells». «Happy New Year» әуендерге аккордтарды табу.	жұмыстың фотосы
19	Чайковский «Детский альбом»	сауалнама
20	Шостакович «Танцы кукол»	сауалнама

Өзіндік тәжірибе жұмысқа ұсынылатын тапсырмалар түрлері:

Білімалушылардың өзіндік жұмысына арналған тапсырмалар түрлері	Бақылау түрі
Ең жиі кездесетін терминдерді, темп белгілерін, музыкалық мәтіннің аббревиатурасын, интервалдарды, аккордтарды, үшдыбыстықтарды, фрагменттерді және т.б.	сауалнама
Жұмыстардың бірінің авторының шығармашылық жолының негізгі кезеңдерін көрсететін хабарлама дайындаңыз; көркем бейнелеу, шығарманың мәнерлілік құралдары	хабарлама
Жаттығуды немесе мысалды талдау (қарқын, пішін, бейнелі мазмұн)	әңгімелісу
Өз бетінше дирижерлық пен ән үлгісін дайындап, орындау	видео

Әдебиеттер мен оқу-әдістемелік құралдар тізімі:

Баева Н., Зебряк Т. «Сольфеджио». М., 2005г.

Фрадкин Г. Практическое руководство по музыкальной грамоте. М., 1964
Гульянц Е.И. «Музыкальная грамота». М., 1997г.
Вахромеева Т. Справочник по музыкальной грамоте и сольфеджио. М., 2006

Глоссарий:

Нота — музыкалық жазбаның белгісі, белгілі бір биіктегі және ұзақтығы бар дыбысты білдіреді.
Метр — музыкадағы күшті және әлсіз үлестердің кезектесуі, ритмикалық құрылымды қалыптастырады.
Ритм — музыкалық шығармадағы әртүрлі ұзақтықтағы дыбыстар мен үзілістердің кезектесуі.
Темп — музыкалық шығарманың орындалу жылдамдығы.
Такт — екі күшті үлес арасындағы музыка бөлігі, тең бөліктерге бөлінеді.
Музыкалық фраза — аяқталған музыкалық ой, музыкалық шығарманың шағын бөлігі.
Мелодия — музыкалық шығарманың негізгі идеясы болып табылатын дыбыстардың реті.
Лад — музыкадағы дыбыстардың ұйымдасу жүйесі, олардың өзара әрекеттестігін және гармониясын анықтайды.
Интервал — екі музыкалық дыбыстың биіктігі арасындағы қашықтық.
Нота ұзақтығы — музыкалық шығармадағы бір нотаның дыбыстау уақыты.
Пауза — дыбыстар арасындағы үзіліс, ноталық жазбада белгіленеді.
Динамика — музыкалық шығармадағы дыбыстың күші мен әлсіздігінің өзгеруі (қатты және ақырын дыбыстар).
Акустика — музыканың дыбысталуына әсер ететін кеңістіктің қасиеттері.
Тональность — негізгі дыбыс төңірегіндегі белгілі бір дыбыстар жүйесіне негізделген музыкалық жүйе.
Вибрация — дыбыстың биіктігі мен тембіріне әсер ететін тербеліс.
Синкопа — екпіннің күшті үлестен әлсіз үлеске немесе үлестер арасындағы орынға ауысуы.